

Slovanští národové.

Slovanští národové zabírají větší díl země než dějin, kromě jiného též, protože byli vzdálenější Římanům. Známost o nich máme nejprve na Donu, později na Dunaji, v prvním případě mezi Goty, v druhém mezi Huny a Bulhary, s nimiž společně často velmi nepokojovali říši římskou, a to většinou jen jako národů, vlečené s sebou, pomocné nebo služebné. Přesto, že tu a tam jsou zaznamenány jejich činy, nebyli nikdy národem válečných a dobrodružných podniků jako Němci; spíše se ubírali tiše za nimi a obsadili uprázdněná místa a země, až zaujali konečně onu obrovskou oblast, která sahá od Donu k Labi, od Balického moře až k Jaderskému. Jejich sídla po severní straně Karpat táhla se od Lüneburku přes Meklenbursko, Pomořany, Branibory, Sasko, Lužici, Čechy, Moravu, Slezsko, Polsko a Rusko; a po straně jižní, kde již záhy drželi Valašsko a Muldavsko, šířili se za podpory rozličných okolností vždy šir a šir, až je císař Heraklius přijal i do Dalmacie a až založili po řadě království slavonské, bosenské, srbské, dalmatské. Právě tak se rozmnožili i v Pannonii, z Frulu pak vnikli do jihovýchodního cípu Německa, takže se jejich území uzavřelo Štyrskem, Korutany a Kraňskem: nejojhromnější to oblast, jakou po většině ještě dnes v Evropě obývá nějaký národ. Usadili se všude, aby se uvázali v majetek země, opuštěné jinými, aby ji vzdělávali a ji užívali jako kolonisté, pastýři a zemědělci; po všem tom předchozím pustošení, po všem tom procházení a stěhování národů byla tudíž jejich nehlutná, plná přítomnost těmto zemím na prospěch.

Měli v lásce zemědělství, dostatek stád a obilí, rovněž tak různé domácí dovednosti, a s výrobky své země a ple zahájili všude užitečný obchod. Na Balickém moři počínaje Lubekem postavili řadu přímořských měst, mezi nimiž Vineta na ostrově Rujané byla jakýmsi slovanským Amsterdamem; tak udržovali styky též s Prusy, Kuronci a Lotyšii, jak patrně z jazyka těchto národů. Na Dněpru vystavěli Kijev, na Volchvě Novgorod; z obou se vyvinula brzy kvetoucí města, která spojovala Černé moře s Baltem a dodávala severní a západní Evropě zboží Východu. V Německu věnovali se hornictví, dovedli taviti a slévati kovy, připravovali sílu, tkali plátno, varili medovinu, sázeli ovocné stromy a vedli svůj svérázný život veselých, hudebnílových lidí. Byli mravě krotkých, pohostiní až k rozhazovavčství, mlívali volnost venkova, ale byli poddaní a poslušní, protivilo se jim loupení a plenění. To vše nic nezmohlo proti útlaku, ba naopak to k němu přispělo. Neboť neucházejíce se o nadvládu nad světem, nemajíce bojchitivých dědičných knížat a dávájíce se raději v poplatnost, jestliže jen mohli v klidu obývati svou zemi, umožnili četným národům, zejména však národům kmene německého, aby se na nich těžce prohřešili.

Již za Karla Velikého započal onen válečný útlak, který směřoval zřejmě za výhodami rázu obchodního, ačkoli užíval za záminku křesťanského náboženství; neboť hrdinným Frankům musilo se ovšem zdáti pohodlnějším zotročiti národ, pěstující zemědělství a obchod, než by se sami těmto dovednostem naučili a jich užívali. Co Frankové započali, dokončili Sasové; v celých zemích byli Slované vyhubeni nebo uvrženi v nevolnictví, jejich pozemky pak rozděleny biskupům a velmožům. Jejich obchod na Baltu zničili